

Supply of canes to Basket Makers

361. SHRI SUBRAMANYA GOWDA (Belthangady).—Will the Minister for Food and Forests be pleased to State :—

(a) whether Government is aware that cane is not easily available to the Scheduled Tribe and Schedule Caste people who are professionally basket makers etc., inspite of recommendation by the petition Committee, if so, the reasons for the same ;

(b) whether Government is aware that the nominal rate has not been fixed so far for head-load of cane ; if so, the reason for the same ;

(c) whether the Government is aware that the bamboo is available only at Government Depots and the District Forest Officer is only authorised to issue permits upto 50 bamboos to purchase from depots and as a result of this rule the coolies and small farmers are hard hit ;

(d) if so, whether the Government has any proposal to relax the rules and authorise the forest Range Officers to issue permits to remove 50 bamboos from the forests ?

SRI K. H. PATIL (Minister for Food and Forests).—

(a) Cane which was abundant in the past is now available only in small quantities due to over exploitation. Hence free access to the forest for exploiting cane has been suspended. It is now made available at the Departmental depots.

(b) It is released from the depots at seigniorage rate PLUS cost of exploitation PLUS 10 per cent towards supervision. The seigiorage rates are as follows :—

	One H. L. of 20 numbers.	
	Local Use	Commercial use within the State
1 Canes of over 1½ Cms. to 3½ Cms. in diameter and 3.65 meteres in length.	Rs. 7-50 One H. L. of 40 canes	Rs. 11-25
	Local Use	Commercial use within the State

2 Canes of 1½ Cms. and below in diameter and 4.87 meteres in length. Rs. 7-50 Rs. 11-25

(c) As in the case of canes indiscriminate exploitation of bamboo by individuals has resulted in seriously affecting the stock. Hence bamboo is made available from Government depots at the rate of 100 bamboos per family per month.

(d) There is no proposal to relax the rules at least till the new bamboo re-generation gets established. This will take about 4 to 5 years more.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ನುಬ್ರಮಣ್ಣಗೌಡ.—ಬೆತ್ತುದ ಬುಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಜನರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಘಟ್ಟದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ (ಬುಡಲ್ಲಿ) ವಾನ ವಾದುತ್ತಾರೆ. ಅ ನ್ನು ಲುಂದಿದ ಅವರು ಬೆತ್ತುದ ದಿಪೋಗ್ರಾಂ ಲೋಕೇಶನ್‌ರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾರೂ 14-15 ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಳ ದೂರ ಹೇಗೆ ಬೆತ್ತುವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಅವ್ಯಾ ದೂರ ಹೇಗೆ ಬೆತ್ತುವನ್ನು ತರುವುದು ಕಪ್ಪದ ಕೆಲಸವಾದ್ದಿರಿಂದ ಅವರು ಇರುವ ಸ್ಥಳದ ಲ್ಯಾಯೇ ಬೆತ್ತುವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಬಡ್ಡಿ ಸುವಿಹಾರಾದು ವಾದುತ್ತಿರಾ? ದುತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಬೆತ್ತುವಿ ಅತಿಸುಳಭ ದರದಲ್ಲಿ ದೂರೆಯಿಲ್ಲವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವ ವಿಚಾರ ವಾದುತ್ತಿರಾ?

† ಶ್ರೀ ಕೆ. ಹೆಚ್. ವಾಟ್ಲೆರ್, —ನಮ್ಮೆಲ್ಲಿ ಬೆತ್ತುದ ನಂಂತರು ಬಹು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವುದ ರಿಂದ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಡಿದು ಬಡಿಸಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಿರುವ ಅಲ್ಲಿಲ್ಲಿ ಬೆತ್ತುವನ್ನು ಕಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಅನ್ನು ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿಲ್ಲಿ ಅರ್ಜಿ ವಾಪು, ಬಿರಿಯಿ (ಖಾಲಿ) ವಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದು ರಿಂದರೇ ಬೆತ್ತುವನ್ನು ಕಡಿದು ತಂದು ದಿಪೋಗ್ರಾಂ ವಾರಾಟಿ ಪಾರಾವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೀರೆ. ಒಟ್ಟು ನ್ನು ಬೆತ್ತುದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಜನರಿಗೆ ದಿಪೋಗ್ರಾಂ ಮೂಲಕ ಸುಭರಿತೀಯಲ್ಲಿ ಬೆತ್ತು ಸಿಗುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ವಾದುತ್ತಿರೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ನುಬ್ರಮಣ್ಣಗೌಡ.—ದಿಪೋಗ್ರಾಂ ಬಹು ದೂರದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಇಲಾಖೆಯ ಮೂಲಕ ನ್ನು ಉದಳೆ ಕಡಿಸಿಕೊಂಡಿರೆ ಬಳ್ಳಿಯಾದ್ದಿಲ್ಲ?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಹೆಚ್. ವಾಟ್ಲೆರ್, —ಬೆತ್ತುದ ದಿಪೋಗ್ರಾಂ ಬಹು ದೂರದಲ್ಲಿರು ಅರ್ಜಿ ದಿಪೋಗ್ರಾಂ ಎಲ್ಲಿ ಕಡಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳ ಮೂಲಕ ವಾರಾಟಿ ಮಾಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೀರೆ.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಎಂ: ಶೀರ್ಜಾ ಟಿ ಜಂಪಿಶ್ಲೆಂಬರ್ — ಈಗ ಅರಣ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣದ ಕಾನೂನು ಜ ಕಾರ ಕನುಬಿದಾರರು ನೇರಪಾಗಿ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬೆತ್ತುವ್ಯಾ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಶಿವಪ್ಲಾಗ್ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಏಲೆರ್ಲಿ ಒಂದರೆಡು ಕಡೆ ಮಾತ್ರ ದಿಪೋಗ್ರಾಂ ದೀಪೆಯೇ ಹೇಳಬಹುದಿಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಾಯಿಲ್ಲ. ಇದ್ದಿಂದ ಕನುಬಿದಾರರು ಹೆಚ್ಚಿನದ ಶಿವಪ್ಲಾಗ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬೆತ್ತುವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂದರೆ ಬಹು ಕಪ್ಪವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕಾರಣ ಒಂದೊಂದು ಹೆಚ್ಚಿಗಳಿಲ್ಲಿ ದಿಪೋಗ್ರಾಂ ವನ್ನು ತರೆಯಿಲ್ಲವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತಿರಾ?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಹೆಚ್. ವಾಟ್ಲೆರ್, —ಪ್ರತ್ಯೇ ಇರುವುದು ಬೆತ್ತುಗಳನ್ನು ಹಂಚುವ ಬಗ್ಗೆ. ಬೆತ್ತುದ ಪ್ರಜಾಳ ನಮ್ಮೆಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಬೆತ್ತುಗಳನ್ನು ಹಂಚುವ ದಿಪೋಗ್ರಾಂನ್ನು ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಸುಬ್ರಮಣ್ಣಗೌಡರ ಪ್ರತ್ಯೇ ಬೆತ್ತುದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಜನರಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಮತ್ತು ಸುಳಭ ದರದಲ್ಲಿ ಬೆತ್ತುದೂರೆಯಿಲ್ಲವಾದುತ್ತದೆ. ಅ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಸೂಕ್ತವಾದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹುದುಕಿ ತಕ್ಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತಿರೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಹೆಚ್. ಜಯಪಾಠಾಜಾ ನಾರಾಯಣ್ — ಈ ಪ್ರತ್ಯೇಯ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ತಾಂತ್ರಿಕ ವಾರಿಕೊಂಡು ಉತ್ತರ ಹೇಳಿತ್ತಿಲ್ಲ. ಅನ್ನು ನುಚಿತ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಅನ್ನು ನೂಚಿತ ಪಂಗಡಗೆ ಇಗೆ ಸೇರಿದಂತಹ ಜನರು ಈ ಕನಬನ್ನು ವಾದುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಸುಳಭದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯು ಬೆತ್ತು

ଦେଇରେଇୁତ୍ତିଲ୍ଲ. ଅପରିଗେ ନୁଲଭଦ୍ର ବ୍ୟତ୍ତିଚନ୍ଦ୍ର ଦେଇରେଇସିକୋଦୁ ବୁଦ୍ଧକେ ଘ୍ୟବହେଣ୍ଟ ମାନ୍ଦି ଦ୍ଵିରୀରା ଏବୁ ପ୍ରତ୍ୟେ କେଇଲାଦରେ ଅଦକେ ଶାତ୍ରର ଜ୍ଞାନ୍ତି. ନିମ୍ନ ଶାତ୍ରର ଜ୍ଞାନ୍ମେଇଠିମୁ ତରପାଇଦେ ଅଭିଧିରିଂଦ ମୁହାଲ ତତ୍ତ୍ଵ ବିନେଦରେ ଜନଗାୟିଗେ ବିଦିରନ୍ତି ହେବୁ ହେଚାର୍ଗି ବିଦାସିକୋଦୁତ୍ତିର କାଳିପେ ଏବୁଠିମୁ.

ಶ್ರೀ ಕೆ ಹೆಚ್ ಪಾಟ್‌ರೆ. — ವಾಸ್ಯ ನದಿನ್ನರು, ನುಲಭ ದರದಲ್ಲಿ ಬಿದಿರು ಮತ್ತು ಒದಗಿಸುತ್ತೇ ವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಮಾತ್ರತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ ಆಗಾಗಲೇ ಅರಣ್ಯ ಇರಾಬೆಯುವರು ನುಲಭ ದರದಲ್ಲಿ ಕೊಂಡೆಕೆಂದು ತಿಬಾರನ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ ದೊರೆಯುವವರಿಗೆ ಆಗ ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ದರದೇ ನುಲಭ ದರ ನಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮುತ್ತಿರುವ ಬಿದಿರನ ಶರೀರ 70-80ರಷ್ಟು ಜಾಸ್ತಿ ಬೆಲ್ಲಿ ಹೊರಗಡೆ ಇದೆ. ಅದರೂ ಅವರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ ಅನುಸಾರಿತ ಜಾತಿಯು ಮತ್ತು ಅನುಸೂಚಿತ ಪಂಗಡದವರ್ಗೆ ನುಲಭ ದರದಲ್ಲಿ ಹಂಚುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಿಸಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಕಾಗೆಳ್ಳು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ.—ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕಸಬುದಾರರಿಗೆ ಕಾಡಿಲ್ಲಂದ ಬೆತ್ತು ತರಲು ಅನುಮತಿ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರು ಕಾದನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡ್ಡರು. ದಂಪತ್ತಿಪ್ಪ ಆ ರೀತಿಯ ಇಂಫ್ರಾಫ್ರಾಮ್ ಇಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೊಗೆಬೇದು ಕಸಬುದಾರರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಯಾವ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಇರುತ್ತಾರೆಂದರೆ ಅಷ್ಟಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೆತ್ತು. ಬೆಂದಿರುತ್ತದ್ದೋ ಅಂಥ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಹೇಳುವ ಪ್ರಕಾರ ಇವ್ವೇ ಎಂದರೆ ಯಾವುದೋ ಈನಾನ ಸಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಜನರು ಅವರ ಮಾನ್ಯ ಕ್ರಾಂತಿಯೇ ಪ್ರಸನ್ನಿ ಇಟ್ಟಿಕೊಂಡು 15-20 ವ್ಯುತ್ತಿ ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ದ್ವಿರ್ಯಾಗಿ ಬಿಂದು ಬೆತ್ತಿದ್ದನ್ನು ತೆಗೆನುಕ. ಅದನ್ನು ವಾರಾಟ ಮಾಡಲು ಪ್ರಣಿಗೆ ವಾಪಸ್ತು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬುಟ್ಟಿರುವುದು ತಯಾರಿಸಿ ಪ್ರಸಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ? ಅದಕ್ಕಾಗಿ ದಂಪತ್ತಿಪ್ಪ ತಾವು ಈ ಪ್ರಾರ್ಥಕರ್ತೆ ದಿಂಡಿಕ್ಕು ನ್ನು ಕೂಲಂಕಂಪವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಕಸಬುದಾರರಿಗೆ ಅವರೇ ನೇರವಾಗಿ ಕಾಡಿಲ್ಲಂದ ಬೆತ್ತಿದ್ದನ್ನು ತರಬೇದಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿಕೊಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಅರ್ಥಾತ್ ನೇರವಾಗಿ ಕಾಡಿಲ್ಲಂದ

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಕೆಚ್. ಪಾಟಿಲ್. — ಮಾನ್ಯ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನವರು ನಾನು ಅಗ್ರೇ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಅರ್ಥ ಸಾರ್ಥಕವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದೆನನ್ನು ಯಾರಾ ಬಗ್ಗೆಯು ಅರಾದಿದೆಯನ್ನು ವಿದ್ದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಕಾಡನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಹಳಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳಿಲ್ಲ. ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಾಡಲಾಗಿ ಯಾರಾದರೂ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹು ಬೆಳ್ತು ಕಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಮಾತಿ ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದರೆ ಒಂದೆ ಹೀಗೆ ವರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈಸುಬು ಮಾಡುವವರು, ವಾದದೆ ಇರುವವರು, ದುಡಿದವರು ತಗೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇವರಿಂದಾಗಿ ಆ ಬೆಂತು ದುರ್ವಿಂದೆಗೋಗಾಗುವದರಿಂದ ಸ್ವಾದೇಶಕ್ಕೆ ಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕಾರ್ಯ ಇಂದ್ರೂ ಮಾನ್ಯ ಸರ್ವತ್ವರೂ ಸ್ವಾತ್ಮಾರ್ಥೀಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯ ಇಂದ್ರಾರ್ಥೀಯ ಉದ್ದೇಶ ಏನಿದರೆ ಈಸುಬುದಾರರಲ್ಲಿಗೂ ನೀತಿಪನ್ನು ಒಂದಿಸಿಕೊಂಡಬೇಕೆಂಬುದು. ಇದರಿಂದ 1-2 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಾಗಳು ಪಾಲುದೆ ಖಾಗಲಿ, ಅಥವಾ ಉತ್ಕೃಷ್ಟನಾಗಲಿ ಆ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ.

ଶ୍ରୀ ଏବେ । ଏଠ ଶ୍ରୀରାତ୍ରି ଲୁ ଜୁଦୁପ୍ରେସ୍‌ରେ — କାହାମୁଁ, ନନ୍ଦ ପ୍ରକ୍ଷେପ କିମ୍ବାରେ, ତାପୁ ବେକ୍ଟ୍‌ନାକିମ୍ବୁ ନିଗୁଷାପଦିଲ୍ଲି ଏମଦୁ ହେଉଥିବ । ଅଦରେ ଅଧି ମୁହଁନାରେ ପ୍ରତିଯେବଂଦୁ ଲୋକେ ଲୁହୁଯା ତିରୁକ୍ତଦେ, ମୁତ୍ତୁ ଆ ପ୍ରଦେଶଗଭ୍ରଭ୍ୟେ ହେବୁଥିବା କବୁମୁଦାରର, ବାନବାଦାରା ରେ । ଜିପତିନ ଦିରନ ପାତ୍ରଙ୍କିଦରୁରାପ ଦିପ୍ତେଃଗାଲ୍ଗିହେ ହୋଇ ବେତ୍ତାପାନ୍ତୁ ଲେଗେଦୁକାମୁ ବରଲୁ କିମ୍ବୁ ଚାଗି ଏହୁଏ ମୁମ୍ବି କରବୁବାରର, ଆ ମୁହଁରୁନେ କେବିବିପିଦାରେ, ଆଦିକାରଳ ଲୋକାଙ୍କ ଥିଲୁ ଥିଲୁଥିଲୁ ଦିପ୍ତେଃଗଭ୍ରନୁ, ତେବେବୁ ବେତ୍ତା ପରି ବୁଦ୍ଧିପାଦକ ବନାଦୁ ଶ୍ରୀରାତ୍ରା?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಹೆಚ್. ಪಾಟೀಲ್-ನರ್ಸೀಕೆ. ಶಾರೂಪಗೆ ದಿ ಶೋಗಕನ್ನು ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶ ಇಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಯೆಂಕ್ರಿಸ್ಟ್. —ನಾನು ಮಿ. & ಒಂದೆ ಪರತಿಯೊಂದು ಜ್ಞಾನ ಮಾತ್ರಾ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಾಡುವುದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಡಿಪ್ಯೂಟಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತಮ್ಮ ಇರಾಜೀಯವರೇ ತಿರ್ಭವನ ಮಾಡಿದ್ದಿರಿ. ಅದರೆ ಇವತ್ತಿನವರೆಗೂ ಮರ್ಪನಾಡಿತ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಕೆನ್ನೀಯ ಪಕ್ಷ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಾಡುವುದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಡಿಪ್ಯೂಟಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲ್.—ಬೀಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ತಾಂಕ್‌ಕು ಮಹ್ಮದಲ್ಲಿ ದಿಪ್ಪೇಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ತೀವ್ರಾನ ಮಾಡಿರುವುದು ಸನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಅಂಥ ತೀವ್ರಾನ ಫನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರೆ ಅದನ್ನು ಇಂಥಿಲ್ಲವೆಂಬೋ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ

ಶ್ರೀ ಡಿ ಪ್ರಷ್ಟನಾಪ್ಪಬಿ. —ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹರಿಜನರ ಸೇವರಿನಲ್ಲಿ ಬೇರೆಯವರು ದೇರುವಯೋಗ ಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಸಂಭಿರ ಇರುತ್ತೀರು ಹೇಳಿದರು, ಹಾಗಾದರೆ ಆದೆಕ್ಕೆ ತಾವು ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರಾ? ಎಲ್ಲಿ ದುರುಪಯೋಗ ಪಾಡಿಕೊಂಡಿವಾಗಿ, ಹೇಗೆ ದುರುಪಯೋಗ ಪಾಡಿಕೊಂಡಿವಾಗಿ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿನುತ್ತಿರಾ?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲ್.—ಆ ವಿವರಗಳನ್ನು ಆಗ ಕೊಡುವುದು ಅನಾವಶ್ಯಕ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ವ್ಯೇಯುತ್ತಿಕೆ ವಾಗಿ ಬಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಎಂ. ಮಂಜುನಾಥ್.—ಬೇತ್ತನಾನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸತಕ್ಕೆ ವರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಿಡವಾರು. ಈ ಕಂಪನಿಯನ್ನು ವಾಡತಕ್ಕ ಜನ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇಡಾಡರೆ. ಇವರ ಅಂತಿಮ ಅಂಶಗಳು ನಕಾರದವರಲ್ಲಿಯೂ ಇವೆ. ಈ ಕಂಪನಿ ಮಾಡತಕ್ಕ ವರ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಆಧಾರ ವಾತಾವರಣೆಯಿಂದು ಏಕೈಕ್ಯಾನ್ನು ಜನಕ್ಕೆ ಬಂದೆಂದು ದಿಪ್ಪೊಳಿತ್ತೇಕು ಎನ್ನಿವ ತೀವ್ರಾನ ಕೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಿಗರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆಯಲ್ಲವೇ?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲ್.—ಅಡಿಕ ಹಾಕಾದ ಪಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಬೇಕೆಂದಿದ್ದ ಮಾಡಬೇಕೆ ಎನ್ನುವ ಯೋಜನೆ ನನ್ನದು ಇದೆ ಇದು ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ: ಮಾನ್ಯ ಕೈಗೊಳಿಸಿ ಅವರು ಈ ಕೆಲಸಗಾರರಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅದರ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡೋಣ.

MADAM SPEAKER.—Questions on No. 304 and No. 305 are held over. Now Questions are over.

PAPERS LAID ON THE TABLE

SRI M. MOHAMED ALI (Minister for Transport and Tourism).—Madam Speaker, I beg to lay.—

- “1. Notification No. GSR 174 dated 27th May, 1977, The Karnataka Motor Vehicles (Fourth Amendment) Rules, 1977
- 2. Notification No. GSR 163 dated 26th May, 1977 The Karnataka Motor Vehicles (Sixth Amendment) Rules, 1977;
Under Section 133 of the Karnataka Motor Vehicles Act, 1939 ”

SRI K. H. RANGANATH (Minister for Co-operation) — Madam Speaker, I beg to lay.—

“Notification No. S.O. 983 dated 15th April, 1977 making sale of Lime Fruits by Weight compulsory:

Under Section 43 of the Karnataka Weights and Measures (Enforcement) Act, 1958.

MADAM SPEAKER.—Both the notifications are laid.

**CALLING ATTENTION TO MATTER OF URGENT PUBLIC
IMPORTANCE**

Re : Prohibiting to Screen the film 'Karavali' South Canara District.

SRI KAGODU THIMMAPPA (Sagar).—Madam Speaker. I call the attention of the Minister of State for Information and Power to prohibiting the screening of the film "Karavali" in South Kanara District.

SRI B. SUBBAIAH SHETTY (Minister of State for Information and Power) I state as follows.—

The Central Board of Film Censors, Government of India intimated the State Government (i) that they have received from various individuals living in Karnataka State protesting against the production of the Kannada Film based on the novel, "Karavali"; (ii) that the complainants apprehend the susceptibilities of the section of the people of the State (iii) and requested advice of State Government in the matter.

2. The State Government suggested to the Central Board of Film Censors that the showing of the film may be restricted to places other than South Kanara District, in view of the fact that the picture is basically one depicting the life of fisherman of South Kanara District; that in the story itself there is one incident according to which a fisherman's daughter marries a person of another religion. This suggestion to the Central Board of Film Censor was made (i) as the fisherman community in South Kanara District appears to have had worked up to a high pitch over the novel and the film.

3. The Central Board of Film Censor, Government of India, intimated that the film was examined by a Revising Committee in Bombay and it has been decided to grant a "U" Certificate to the film subject to deletion of portion considered objectionable. A certificate issued by the Central Board of Film Censors to a film for public exhibition extends to the whole of India and the Board is not competent to order the applicant or anybody to restrict exhibition of film to a particular area or areas if any, and therefore requested to issue suitable instructions to the District authorities under the powers conferred on State Government.

4. Section 15 of the Karnataka Cinemas (Regulation) Act 1964 empowers State Government in respect of the whole of the State or to a part thereof, and the District Magistrate in respect of the District, to suspend the exhibition of a film which is likely to cause breach of peace.

5. The above film is based on the novel, 'Karavali' which was published as a serial in Kannada daily "Kanaka Prabha" a few years back. There were considerable protests at that time, and the paper stopped to publish the serial. The film has now been prepared making some slight alterations in the ending of the story. The picture does not appear to denude the customs, manners of the ways of life of the fishermen community. However, in view of the fact that the Central Board of Film Censors and Government have received several protests against the exhibition of the above film specially in South Kanara District and as the Censor Board had decided to grant 'U' Certificate to the above film after deleting portions considered objectionable, the State Government considered it necessary not to screen the picture in South Kanara District.

6. As the picture depicts the customs, manners and way of life of the fisherman community of the South Kanara District, Government felt that the screening of this picture in South Kanara District may give rise to bitter feelings in the fishermen community and may give rise to law and order problem. Therefore, the Government issued instructions to the District Magistrate, South Kanara District, the Superintendent of Police, the Deputy Inspector General of Police, Southern Range, to suspend the exhibition of this film in the South Kanara District, under Section 15 of the Karnataka Cinemas (Regulation) Act, 1964.

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾ.—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ತುರ್ತು ಹರಿಸ್ತಿಯಾಗಿದ್ದು ಹೇಳಿಗೊಳಿಸಿ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಡಿ ದೇವೇಗೌಡ.—ಅವರಳ್ಳಿ ಯಾರನಾದರೂ ಒಬ್ಬರನ್ನೂ ಮಾನಾದಲ್ಲ ಹಾಕುವವರಿಗೆ ಅದು ಹೇಗೆವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾ.—ಮಾನ್ಯ ಸುಖ್ಯಯ್ಯ ಶೈಕ್ಷಿರು ವಹಿಲರು, ಅವರು ನಿಂತಾ ರೆಗ್ಯಾರಣ್ ನ ಕೆಕ್ಕೆನ್ 16ನ್ನು ಎಷ್ಟುರುಖ್ಯಗೆ ಅನುಸರಿತ ಆಕ್ಷೇತ್ಯಾನ್ನು ಹೊರಡಿ ಈದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದರ್ಶನಾವು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಕಾರಣ ಏನೊರರೆ, ಮೂಲಭೂತ ವಾಗಿ ಏರಾಗು ಚಂಡಣಿತ್ವಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಯಾವುದಾರರೂ ಒಂದು ಜಾತಿಯ ಪ್ರಸಾರ ಇದೇ ಏರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಫಿಷರ್ ವಾನ್ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ವಿಂತೆ ಒಂದಿಯು ವರ್ಣಿಸಿದಂತೆ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದವರೂ ಇರುತ್ತಾರೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮಗೆ ಅನ್ಯಾಯಾಗಿದೆ ಹಾಗೆ ಈ ದಿಕ್ಕೆಳಿಕ್ಕುವುದು ವೋದಲನೆಯೇ ಮುಖ್ಯತನ ಸ್ವಾನ್ಯಾಸ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡಿದಾಗ ವಾಧ್ಯತೆ ಇಡನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡಿಕೊಡು ಎಂದು ವಿರೋಧ ಮಾಡಿರು. ಅದರೂ ಕೇಳಲ್ಲಿ, ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡಿದರು 'ಚೋದ್ವಾನದುಡಿ' ಇದು ಹಂಬಿಂದ

ಹಣ್ಣದ್ದು. ಇದನ್ನು ಒಕೆ ನೀವು ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ? ಹಂಡನೆರು ಯಾರು ಕೇಳಬೇಕಿಲ್ಲವೆಂದು ನಿಮ್ಮ ಅಭಿವಾರ್ಯಾವೇ? ಅದ್ದು ರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಚಿತ್ತ ಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಂದು ಬಾತಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಅಧಾರವಾಗಿಷ್ಟುಕೊಂಡು ಈ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡಿದರೆ ರಾ ಮತ್ತು ಆರ್‌ರ್ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬು ನಾನ್ಯಾಂಶವಾದುದಿಲ್ಲ.

ನೇಕ್ಕನ್ 15ರ ಪ್ರಕಾರ, ಅಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದರೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಇದುವುದು ಬೆಳ್ಳಿಯಾದ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನೇಕ್ಕನ್ 15ರ ಪ್ರಕಾರ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಚಿತ್ರವನ್ನು ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡಬಹುದು ಎಂದು ಅಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದ್ದುದಕ್ಕೆ ನಕಾರಾರ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರ ಇವೆ. ಆವರೆ ಈ ನೇಕ್ಕನ್ ಅನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಒಂದು ಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು ಈ ಹಿತ ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಂಬಂಧಿ ಶಳಿಪರಿಗೆ ನೇರಿಟೇನ್ ಕೊಡಬೇಕು, ರೀಸನಬಿರ್ ಅಪಕ್ರಾಣನಿಟಿಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು, ಮತ್ತು ಅವರನ್ನು ಹಿಯರ್ ಮಾಡಬೇಕು, ಇಮ್ಮು ಮಾಡಿದಮ್ಮೆ ನಕಾರಾರದವರು ತೆಜ್ಜೀಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಬಹುದು. ಪರಾತ್ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಇದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕ್ಕೆ ಬಿರುವದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅಜ್ಞೆಯನ್ನು ನಕಾರಾರದವರು ಹೊರಡಿಸಬಹುದು. ನೇಕ್ಕನ್ 15 ಈ ರೀತಿಯಾಗಿದೆ.

I would like to read Clause (2) of Section 15 which says, as follows:—

“(2) No order shall be issued under sub-section (1) until the person concerned has been given a reasonable opportunity of showing cause against the order proposed to be issued in regard to him; unless owing to emergency or for some other reason, to be recorded in writing, the State Government or the licensing authority is satisfied that it is not reasonably practicable to give that person an opportunity of showing cause:

Provided that a copy of the reasons recorded by the State Government or the licensing authority for issuing the order shall be communicated to the person concerned as soon as it becomes reasonably practicable to communicate the reason to him.”

and Clause (5) says:

“An order issued under sub-section (1) shall remain in force for a period of two weeks from the date thereof but the State Government may, if it is of opinion that the order should continue in force, direct that the period of suspension shall be extended by such further period or periods not exceeding two months in the aggregate, as it thinks fit:

Provided that the State Government or the licensing authority may, at any time review its own order.”

ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಮಾನ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಸೆಕ್ರೆನ್ಯಾ 15ರ ಪ್ರಕಾರ ಅನುಸರಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಆಜ್ಞೆ ಹೇಳಿಸಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ರಾಜ್ಯವಾದುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಏನು ಎಂದರೆ ಇವರ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇವಾರೆ, ಅವರ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ಮಾಡಿದಾರೆ, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಗುಂಡೊರಾಯರು ಈ ಬಾತೆಯನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತಿದ್ದರು, ಆಗ ಇವರು ಬಂದವೇರೆ ಆಗಿದೆ. ಇದು ರಾಜ್ಯಾಂಗ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ, ಇವರು ಕಾನೂನು ಅನುಸರಿಸದ್ದೇ ತಡೆ ಹಿಡಿದಿರುವುದು ಕಾನೂನು ಬಾಹರ ಕೆಲಸವಾಗಿದೆ. ಅದುದಿಂದ ತಡೆ ಅವರು ಹೇಳಿಸಿಸಿರತಕ್ಕ ಅಳ್ಳಿಯನ್ನು ವಾಪಸ್ತು ಪಡೆಯಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿತ್ತೇನೆ.

2-00 P.M.

ಶ್ರೀ ಕೇಶೇಣುದೂರು ಲಂಗಪ್ಪ.—ಫಿರ್ರೋಹೆನ್ ಇರುವುದು ಸ್ಥಿತಿ ಕೇನರಾದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲ, ಕಾರವಾರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಬ. ನುಬ್ರಿಯತೆಪ್ಪ.—ಮಾನ್ಯ ಕೆಗೆಲ್ಲೆಡು ತಿಪ್ಪಾಪ್ತನವರು ಜಾತಿ ವಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಜೊತಿ ಕಟ್ಟಿಕ್ಕುಲೇಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚಿತ್ರೀಕರಣ ವಾಡಿದರೆ ತಡೆಲ್ಲ ಅದು ಸರಿ ಎಂದು ಏನು ಹೇಳಿದಾರೆ ಅದನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪಿತ್ತೇನೆ. ಅದರೆ ಆಗ ಬಂದಿರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಏನು ಎಂದರೆ ಅದು ಸರಿಯೋ ತಡೆಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಅಲ್ಲ, ದಿನ್ನೆ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಂದು ಕೇಳಿಗೆ ಸೇರಿದಂತಹ ಜನರು, ಎಂಬು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಬಗ್ಗೆ ಇದ್ದಾಗಿ ಕೂಡಿ ಇದಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ ಇದು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಇದರಲ್ಲಿ ವಿನಾದರೂ ಲಾ ಅಂದು ಅರ್ಥರ್ ಬರಬಹುದು ಎಂದು ವಾಕಿದೆಯೇ ಹೇಳರು, ಬೇರೆ ಯಾವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಿಲ್ಲ ಇದನ್ನು ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಂದು ನಿರ್ದರ್ಶನ ಹೇಳಬೇಕು ಎಂದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ವೇದಲು ನಾನು ಸ್ಪೇಚ್ ಹೊಂಟ್ ಕೊಗೆ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭದಲ್ಲಿ ಸೀರಿಯಲ್ ಪಾಡಿದ್ದರು, ಇದನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಅದೇ ಜನರು ವಿರೋಧ ಪಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭದಲ್ಲಿ ಸೀರಿಯಲ್ ಪಾಡಿದ್ದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಈ ಹೆಚ್ಚೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಯೇ ಹೇಳರು ಬೇರೆ ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಆಗ ಮಾನ್ಯಸದನ್ಯರು ಕಾನೂನು ಬಗ್ಗೆ ಏನು ತೋಸಿದಾರೆ ಅದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ವಾಡುತ್ತೇನೆ.

SRI KAGODU THIMMAPPA.—You have taken shelter under Sec. 15 of the Cinema Regulation Act 1964. Section 15 contemplates that the parties should be given proper opportunity before taking such an action. Unless that is exercised you can't issue an order.

SRI B. SUBBAIAH SHETTY.—I understand it; I will get it examined.

SRI KAGODU THIMMAPPA.—But their directions are not in accordance with the rules contemplated in Sec. 15 of the Act.

SRI B. SUBBAIAH SHETTY.—With regard to point number one I will get it examined. But about the second point I would like to say that the party is not barred even from going to the Court of law. As far as the Government is concerned, we are going to examine it.

SRI KAGODU THIMMAPPA.—My contention is that they have not acted as per the directions contemplated under Section 15 of the Act. They have violated the provisions of the law. For that they